

บทที่ ๔

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์เนื้อหา ภาพประกอบและการใช้ภาษาของหนังสือภาษาไทยสำหรับเด็กฉบับคณะกรรมการประกวดตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๒๐-พ.ศ. ๒๕๒๓ เพื่อศึกษาความคิดเห็นของเด็กที่มีต่อหนังสือที่ได้รับรางวัล และเพื่อพิสูจน์สมมติฐานของการวิจัยว่า หนังสือภาษาไทยสำหรับเด็กฉบับคณะกรรมการประกวดนั้นตรงกับความสนใจในการอ่านของเด็ก

ได้ดำเนินการวิจัยโดยศึกษาลักษณะหนังสือภาษาไทยสำหรับเด็ก ความสนใจในการอ่านและการเขียนหนังสือภาษาไทยสำหรับเด็กในระดับวัยเริ่มหัดอ่าน ระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จากหนังสือ ตำราและเอกสารต่าง ๆ ทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ สํารวจและรวบรวมหนังสือที่จะใช้เป็นประชากรได้ ๔๖ เรื่อง จัดทำบรรณานุกรมพร้อมด้วยบรรณนิทัศน์ของหนังสือทั้งหมด กำหนดหลักเกณฑ์เพื่อใช้ในการวิเคราะห์เนื้อหา ภาพประกอบ และการใช้ภาษา และจัดทำแบบสอบถามความคิดเห็นของเด็ก แล้วส่งไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบ หลังจากนั้นก็นำหลักเกณฑ์และแบบสอบถามมาแก้ไขเพิ่มเติม ใช้เป็นเกณฑ์ในการวิจัยครั้งนี้ ซึ่งประกอบด้วยเกณฑ์การวิเคราะห์ทางด้านเนื้อหาสำหรับหนังสือประเภทบันเทิงคดี ๔ ข้อ และประเภทสารคดี ๕ ข้อ เกณฑ์การวิเคราะห์ทางด้านภาพประกอบสำหรับหนังสือประเภทบันเทิงคดีและสารคดี ๕ ข้อ และเกณฑ์การวิเคราะห์ทางด้านการใช้ภาษาสำหรับหนังสือประเภทบันเทิงคดี ๖ ข้อ และประเภทสารคดี ๕ ข้อ^๑ ผู้วิจัยได้อ่านหนังสือที่เป็นประชากรในการวิเคราะห์ทีละเรื่อง เพื่อเป็นการวิเคราะห์ทางด้านเนื้อหา ภาพประกอบและการใช้ภาษา ตรวจสอบค่าของคะแนนให้เพียงตรง หากค่าเฉลี่ย

^๑ ๑ บทที่ ๓, หน้า ๔๑.

ตามเกณฑ์เสนอเป็นผลการวิจัย ส่วนทางด้านความคิดเห็นของเด็กเกี่ยวกับความสนใจในการอ่านหนังสือที่ได้รับรางวัล ผู้วิจัยได้ส่งหนังสือซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน ๑๐ เรื่อง และแบบสอบถามจำนวน ๓๐๐ ชุดไปให้เด็กระดับอนุบาล ๑-๓ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑-๖ และระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑-๓ โรงเรียนสาธิตจุฬาฯ (ฝ่ายประถมและฝ่ายมัธยม) โดยให้แยกอ่านหนังสือตามระดับเกณฑ์ของอายุ เมื่อได้แบบสอบถามกลับมา ๑๐๐ เปอร์เซนต์ ก็ได้ตรวจสอบความคิดเห็นที่เด็กให้มาทั้งทางด้านเนื้อหา ภาพประกอบและการใช้ภาษา เสนอเป็นตารางค่าของคะแนนหาค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์ นำมาเปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์ที่ผู้วิจัยได้ทำไว้แล้ว และหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อันดับ เสนอเป็นผลการวิจัย

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์หนังสือภาษาไทยสำหรับเด็กฉบับขณะการประกวดตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๒๐-พ.ศ. ๒๕๒๓ จำนวน ๔๖ เรื่อง ซึ่งแบ่งออกเป็นผลการวิเคราะห์หนังสือภาษาไทยสำหรับเด็กระดับเด็กเริ่มหัดอ่าน จำนวน ๑๓ เรื่อง ผลการวิเคราะห์หนังสือภาษาไทยสำหรับเด็กระดับประถมศึกษาจำนวน ๑๗ เรื่อง และผลการวิเคราะห์หนังสือภาษาไทยสำหรับเด็กระดับมัธยมศึกษาตอนต้น(ระดับก่อนวัยรุ่น) จำนวน ๑๖ เรื่อง (ประเภทบันเทิงคดี ๔ เรื่อง และสารคดี ๗ เรื่อง) สรุปได้ดังนี้

ตอนที่ ๑ ผู้วิจัยเป็นผู้วิเคราะห์หนังสือภาษาไทยสำหรับเด็กเอง

๑. หนังสือภาษาไทยสำหรับเด็กวัยเริ่มหัดอ่าน

๑.๑ ด้านเนื้อหา มีหนังสือที่มีคุณภาพตามเกณฑ์ด้านเนื้อหา อยู่ในระดับดีมาก ๒ เรื่อง ได้แก่เรื่อง เด็กชายดวงเข้าเมือง (๔๖๓, ๒๕๒๐) และ ผีน้อย (๔.๗๔, ๒๕๒๑) และอยู่ในระดับดี ๑๑ เรื่อง

๑.๒ ด้านภาพประกอบ มีหนังสือที่มีคุณภาพตามเกณฑ์ด้านภาพประกอบ อยู่ในระดับดีมาก ๖ เรื่อง ได้แก่เรื่อง จ้อยเรียนรูดอน "เสียง" (๔.๖๐, ๒๕๒๒) เด็กชายดวงเข้าเมือง (๔.๘๐, ๒๕๒๐) บ้านฉันดีที่สุดใน (๔.๘๐, ๒๕๒๓) ผีน้อย (๔.๘๐, ๒๕๒๑) ฝนจำ (๔.๘๐, ๒๕๒๑) และ สามสืออยากเป็นเสือ (๔.๖๐, ๒๕๒๑) และอยู่ในระดับดี ๗ เรื่อง

๑.๓ ด้านการใช้ภาษา มีหนังสือที่มีคุณภาพตามเกณฑ์ด้านการใช้ภาษา อยู่ในระดับดีมาก ๔ เรื่อง ได้แก่เรื่อง เด็กชายดวงเข้าเมือง (๔.๕๐, ๒๕๒๐) นกกะจอกสร้างรัง (๔.๕๐, ๒๕๒๓) บ้านฉันดีที่สุดใน ไผ่น้อย (๔.๕๐, ๒๕๒๑) ฝนจำ (๔.๕๓, ๒๕๒๑) เพื่อนของเจ้า (๔.๕๐, ๒๕๒๐) ลูกหมี่เป็นหวัด (๔.๕๐, ๒๕๒๒) และ สามสือยากเป็น เสือ (๔.๖๗, ๒๕๒๑) และอยู่ในระดับดี ๕ เรื่อง

เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์ทั้งสามด้าน ปรากฏว่ามีคุณภาพตามเกณฑ์อยู่ในระดับดีมาก ๕ เรื่อง ได้แก่เรื่อง เด็กชายดวงเข้าเมือง (๔.๖๕) บ้านฉันดีที่สุดใน ไผ่น้อย (๔.๖๔) ฝนจำ (๔.๖๓) และ สามสือยากเป็นเสือ (๔.๕๑) และอยู่ในระดับดี ๔ เรื่อง

๒. หนังสือภาษาไทยสำหรับเด็กระดับชั้นประถมศึกษา

๒.๑ ด้านเนื้อหา มีหนังสือที่มีคุณภาพตามเกณฑ์ด้านเนื้อหาอยู่ในระดับดีมาก ๓ เรื่อง ได้แก่เรื่อง แก่นพบพยานก (๔.๗๕, ๒๕๒๓) ไข่มขอยา (๔.๖๓, ๒๕๒๑) และ เพื่อนแท้ (๔.๖๓, ๒๕๒๓) และอยู่ในระดับดี ๑๔ เรื่อง

๒.๒ ด้านภาพประกอบ มีหนังสือที่มีคุณภาพตามเกณฑ์ด้านภาพประกอบ อยู่ในระดับดีมาก ๒ เรื่อง ได้แก่เรื่อง พญาควางทอง (๔.๖๐, ๒๕๒๐) และ เพื่อนแท้ (๔.๕๐, ๒๕๒๓) และอยู่ในระดับดี ๑๕ เรื่อง

๒.๓ ด้านการใช้ภาษา มีหนังสือที่มีคุณภาพตามเกณฑ์ด้านการใช้ภาษา อยู่ในระดับดีมาก ๓ เรื่อง ได้แก่เรื่อง ไข่มขอยา (๔.๕๓, ๒๕๒๑) เพื่อนแท้ (๔.๖๗, ๒๕๒๓) และ ร้อยกรองของเด็ก (๔.๕๐, ๒๕๒๑) และอยู่ในระดับดี ๑๔ เรื่อง

เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์ทั้งสามด้าน ปรากฏว่ามีคุณภาพตามเกณฑ์อยู่ในระดับดีมาก ๒ เรื่อง ได้แก่เรื่อง ไข่มขอยา (๔.๖๖) และ เพื่อนแท้ (๔.๗๐) และอยู่ในระดับดี ๑๕ เรื่อง

๓. หนังสือภาษาไทยสำหรับเด็กระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (ระดับเด็กก่อนวัยรุ่น)

๓.๑ ด้านเนื้อหา

๓.๑.๑ ประเภทบันเทิงคดี มีหนังสือที่มีคุณภาพตามเกณฑ์ด้านเนื้อหาอยู่ในระดับดีทั้งหมด (๕ เรื่อง) ได้แก่เรื่อง ไข่มขอยาไปโรงเรียน (๓.๖๓, ๒๕๒๓)

ชีวิตบ้านป่า (๔.๒๔, ๒๕๒๑) เด็กน้อยแห่งท้องทุ่ง (๓.๕๐, ๒๕๒๒) ทุ่งหญ้าสีน้ำเงิน
(๓.๔๘, ๒๕๒๑) บึงหญ้าป่าใหญ่ (๓.๗๔, ๒๕๒๒) ปลาวาฬของน้อย (๓.๗๔, ๒๕๒๒)
ผีเสื้อและดอกไม้ (๓.๕๐, ๒๕๒๑) สร้อยแสงแดง (๓.๕๐, ๒๕๒๓) และ หมู่บ้านอาบจันทร์
(๓.๕๐, ๒๕๒๓)

๓.๑.๒ ประเภทสารคดี มีหนังสือที่มีคุณภาพตามเกณฑ์ด้าน
เนื้อหา อยู่ในระดับดีมาก ๑ เรื่อง ได้แก่เรื่อง วัดของเรา (๔.๖๐, ๒๕๒๒) และอยู่ในระดับ
ดี ๖ เรื่อง

๓.๒ ด้านภาพประกอบ

๓.๒.๑ ประเภทบันเทิงคดี มีหนังสือที่มีคุณภาพตามเกณฑ์
ด้านภาพประกอบอยู่ในระดับดี ๗ เรื่อง ได้แก่เรื่อง ไข่นัยไปโรงเรียน (๔.๒๐, ๒๕๒๓)
ชีวิตบ้านป่า (๔.๒๐, ๒๕๒๑) เด็กน้อยแห่งท้องทุ่ง (๔.๐๐, ๒๕๒๒) ทุ่งหญ้าสีน้ำเงิน
(๔.๒๐, ๒๕๒๑) ปลาวาฬของน้อย (๔.๐๐, ๒๕๒๒) ผีเสื้อและดอกไม้ (๔.๐๐, ๒๕๒๑)
สร้อยแสงแดง (๔.๐๐, ๒๕๒๓) และอยู่ในระดับปานกลาง ๑ เรื่อง ได้แก่ บึงหญ้าป่าใหญ่
(๓.๕๐, ๒๕๒๒) ยกเว้นเรื่อง หมู่บ้านอาบจันทร์ (๒๕๒๓) ไม่มีภาพประกอบ

๓.๒.๒ ประเภทสารคดี มีหนังสือที่มีคุณภาพตามเกณฑ์ด้าน
ภาพประกอบอยู่ในระดับดีมาก ๑ เรื่อง ได้แก่เรื่อง วัดของเรา (๔.๕๐, ๒๕๒๒) และอยู่
ในระดับดี ๖ เรื่อง ได้แก่เรื่อง กีฬาไทย (๓.๖๐, ๒๕๒๓) คู่มือเลี้ยงปลาตู้ (๔.๐๐, ๒๕๒๓)
จิตรกรรมไทย (๔.๒๐, ๒๕๒๓) นักบินไม่ได้ (๔.๐๐, ๒๕๒๒) พระภูมิเจ้าที่ (๔.๐๐, ๒๕๒๒)
และ แมวไทย (๔.๒๐, ๒๕๒๑)

๓.๓ ด้านการใช้ภาษา

๓.๓.๑ ประเภทบันเทิงคดี มีหนังสือที่มีคุณภาพตามเกณฑ์
ด้านการใช้ภาษาอยู่ในระดับดีทั้งหมด (๔ เรื่อง) ได้แก่เรื่อง ไข่นัยไปโรงเรียน (๔.๓๓,
๒๕๒๓) ชีวิตบ้านป่า (๔.๐๐, ๒๕๒๑) เด็กน้อยแห่งท้องทุ่ง (๔.๐๐, ๒๕๒๒) ทุ่งหญ้าสีน้ำเงิน
(๔.๐๐, ๒๕๒๑) บึงหญ้าป่าใหญ่ (๔.๐๐, ๒๕๒๒) ปลาวาฬของน้อย (๔.๐๐, ๒๕๒๒) ผีเสื้อ
และดอกไม้ (๔.๑๗, ๒๕๒๑) สร้อยแสงแดง (๔.๓๓, ๒๕๒๓) และ หมู่บ้านอาบจันทร์ (๔.๐๐,
๒๕๒๓)

๓.๓.๒ ประเภทสารคดี มีหนังสือที่มีคุณภาพตามเกณฑ์ด้านการใช้ภาษาอยู่ในระดับดีมาก ๑ เรื่อง ได้แก่เรื่อง วัดของเรา (๔.๘๐, ๒๕๒๒) และอยู่ในระดับดี ๖ เรื่อง

เมื่อพิจารณาคำเฉลี่ยตามเกณฑ์ทั้งสามด้าน ปรากฏว่ามีหนังสือที่มีคุณภาพตามเกณฑ์อยู่ในระดับดีมากเพียงเรื่องเดียว ได้แก่เรื่อง วัดของเรา (๔.๗๓, สารคดี) นอกจากนี้หนังสือประเภทบันเทิงคดี ๔ เรื่อง และสารคดี ๖ เรื่อง มีคุณภาพตามเกณฑ์อยู่ในระดับดีทั้งหมด

ตอนที่ ๒ ความคิดเห็นของเด็กที่มีต่อหนังสือภาษาไทยสำหรับเด็กฉบับได้รับรางวัลดีเด่นประเภทบันเทิงคดี ๔ เรื่อง และสารคดี ๑ เรื่อง

๑. ด้านเนื้อหา

๑.๑ ประเภทบันเทิงคดี มีหนังสือที่มีคุณภาพตามเกณฑ์ด้านเนื้อหาอยู่ในระดับดีมาก ๓ เรื่อง ได้แก่เรื่อง เด็กชายดวงเข้าเมือง (๔.๗๐, ๒๕๒๐) ไข่มุก (๔.๖๕, ๒๕๒๑) และ เพื่อนแท้ (๔.๗๕, ๒๕๒๓) และอยู่ในระดับดี ๖ เรื่อง

๑.๒ ประเภทสารคดี หนังสือเรื่อง คู่มือเลี้ยงปลาตู้ (๓.๕๕, ๒๕๒๓) มีคุณภาพตามเกณฑ์ด้านเนื้อหาอยู่ในระดับดี

๒. ด้านภาพประกอบ

๒.๑ ประเภทบันเทิงคดี มีหนังสือที่มีคุณภาพตามเกณฑ์ด้านภาพประกอบอยู่ในระดับดีมาก ๔ เรื่อง ได้แก่เรื่อง เด็กชายดวงเข้าเมือง (๔.๕๑, ๒๕๒๐) สามสียากเป็นเสือ (๔.๕๑, ๒๕๒๑) จ้อยเรียนรู้ตอน "เสียง" (๔.๕๑, ๒๕๒๒) และ เพื่อนแท้ (๔.๗๓, ๒๕๒๓) อยู่ในระดับดี ๓ เรื่อง และอยู่ในระดับปานกลาง ๑ เรื่อง ยกเว้นเรื่อง หมู่บ้านอาบจันทร์ ไม่มีภาพประกอบ

๒.๒ ประเภทสารคดี หนังสือเรื่อง คู่มือเลี้ยงปลาตู้ (๓.๕๑, ๒๕๒๓) มีคุณภาพตามเกณฑ์ด้านภาพประกอบอยู่ในระดับดี

๓. ด้านการใช้ภาษา

๓.๑ ประเภทบันเทิงคดี มีหนังสือที่มีคุณภาพตามเกณฑ์ด้านการใช้ภาษา อยู่ในระดับดีมาก ๔ เรื่อง ได้แก่เรื่อง เด็กชายดวงเข้าเมือง (๔.๕๒, ๒๕๒๐) สามสียากเป็นเสือ (๔.๗๖, ๒๕๒๑) ไข่มุก (๔.๕๒, ๒๕๒๑) และ เพื่อนแท้ (๔.๕๖, ๒๕๒๓) และอยู่ในระดับดี ๕ เรื่อง

๓.๒ ประเภทสารคดี หนังสือเรื่อง คู่มือเลี้ยงปลาตู้ (๔.๑๔, ๒๕๒๓) มีคุณภาพตามเกณฑ์ด้านการใช้ภาษาอยู่ในระดับดี

เมื่อพิจารณาคำเฉลี่ยตามเกณฑ์ทั้งสามด้านตามความคิดเห็นของเด็ก ปรากฏว่ามีหนังสือที่มีคุณภาพตาม เกณฑ์อยู่ในระดับดีมาก ๔ เรื่อง ได้แก่เรื่อง เด็กชายดวงเข้าเมือง (๔.๕๔) สามสื่อยากเป็นเสือ (๔.๕๑) ไข่มุกขงาย (๔.๕๓) และ เพื่อนแท้ (๔.๖๔) ซึ่งล้วนแต่เป็นหนังสือประเภทบันเทิงคดีทั้งหมด และอยู่ในระดับดี ๖ เรื่อง ซึ่งเป็นหนังสือประเภทบันเทิงคดี ๕ เรื่อง และสารคดี ๑ เรื่อง

ตอนที่ ๓ ตรวจสอบผลการวิเคราะห์ของผู้วิจัยกับความคิดเห็นของเด็กที่มีต่อหนังสือภาษาไทยสำหรับเด็กฉบับที่ ได้รับรางวัลดีเด่น ๑๐ เรื่อง และแสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อันดับของคะแนนค่าเฉลี่ยระหว่างความคิดเห็นของผู้วิจัยกับเด็กระดับต่าง ๆ

สำหรับหนังสือภาษาไทยสำหรับเด็กวัยเริ่มหัดอ่านฉบับที่ ได้รับรางวัลดีเด่น ๓ เรื่อง ได้แก่เรื่อง เด็กชายดวงเข้าเมือง ได้รับค่าเฉลี่ยตาม เกณฑ์ทั้งสามด้านจากผู้วิจัยและตามความคิดเห็นของเด็ก ๔.๖๔ และ ๔.๕๕ ตามลำดับ แสดงว่า เด็กชายดวงเข้าเมือง เป็นหนังสือที่มีคุณภาพตาม เกณฑ์อยู่ในระดับดีมากและอยู่ในระดับที่เด็กชอบมากที่สุด เรื่อง สามสื่อยากเป็นเสือ ได้รับค่าเฉลี่ยตาม เกณฑ์ทั้งสามด้านจากผู้วิจัยและตามความคิดเห็นของเด็ก เท่ากันคือ ๔.๕๑ แสดงว่า สามสื่อยากเป็นเสือ เป็นหนังสือที่มีคุณภาพตาม เกณฑ์อยู่ในระดับดีมากเช่นกันและอยู่ในระดับที่เด็กชอบมากที่สุดด้วย ส่วนเรื่อง จ้อยเรียนรู้ตอน "เสียง" ได้รับค่าเฉลี่ยตาม เกณฑ์ทั้งสามด้านจากผู้วิจัยและตามความคิดเห็นของเด็ก ๔.๒๗ และ ๔.๓๘ ตามลำดับ แสดงว่า จ้อยเรียนรู้ตอน "เสียง" เป็นหนังสือที่มีคุณภาพตาม เกณฑ์อยู่ในระดับดีและอยู่ในระดับที่เด็กชอบมาก

สำหรับหนังสือภาษาไทยสำหรับเด็ก ระดับชั้นประถมศึกษาฉบับที่ ได้รับรางวัลดีเด่น ๓ เรื่อง ได้แก่เรื่อง เพื่อนแท้ ได้รับค่าเฉลี่ยตาม เกณฑ์ทั้งสามด้านจากผู้วิจัยและตามความคิดเห็นของเด็ก ๔.๗๐ และ ๔.๖๔ ตามลำดับ แสดงว่า เพื่อนแท้ เป็นหนังสือที่มีคุณภาพตาม เกณฑ์อยู่ในระดับดีมากและอยู่ในระดับที่เด็กชอบมากที่สุด เรื่อง

ไข่มุก ได้รับค่าเฉลี่ยตาม เกณฑ์ทั้งสามด้านจากผู้วิจัยและตามความคิดเห็นของเด็ก ๔.๖๒ และ ๔.๕๓ ตามลำดับ แสดงว่า ไข่มุก เป็นหนังสือที่มีคุณภาพตาม เกณฑ์อยู่ในระดับดีมาก และอยู่ในระดับที่เด็กชอบมากที่สุดด้วย ส่วนเรื่อง หนูหน้อยกับมะม่วง ได้รับค่าเฉลี่ยตาม เกณฑ์ทั้งสามด้านจากผู้วิจัยและตามความคิดเห็นของเด็ก ๔.๐๔ และ ๓.๘๗ ตามลำดับ แสดงว่า หนูหน้อยกับมะม่วง เป็นหนังสือที่มีคุณภาพตาม เกณฑ์อยู่ในระดับดีและอยู่ในระดับที่เด็กชอบมาก

สำหรับหนังสือภาษาไทยสำหรับเด็กระดับเด็กก่อนวัยเรียนฉบับที่ได้รับรางวัลดีเด่น ๔ เรื่อง ได้แก่เรื่อง คู่มือเลี้ยงปลาตู้ ได้รับค่าเฉลี่ยตาม เกณฑ์ทั้งสามด้านจากผู้วิจัยและตามความคิดเห็นของเด็ก ๔.๒๐ และ ๓.๘๗ ตามลำดับ แสดงว่า คู่มือเลี้ยงปลาตู้ เป็นหนังสือที่มีคุณภาพตาม เกณฑ์อยู่ในระดับดีและอยู่ในระดับที่เด็กชอบมาก เรื่อง ชีวิตบ้านป่า ได้รับค่าเฉลี่ยตาม เกณฑ์ทั้งสามด้านจากผู้วิจัยและตามความคิดเห็นของเด็ก ๔.๑๕ และ ๔.๒๑ ตามลำดับ แสดงว่า ชีวิตบ้านป่า เป็นหนังสือที่มีคุณภาพตาม เกณฑ์อยู่ในระดับดีและอยู่ในระดับที่เด็กชอบมาก เรื่อง หมู่บ้านอาบจันทร์ ได้รับค่าเฉลี่ยตาม เกณฑ์ทั้งสามด้านจากผู้วิจัยและตามความคิดเห็นของเด็ก ๓.๗๔ และ ๓.๘๒ ตามลำดับ แสดงว่า หมู่บ้านอาบจันทร์ เป็นหนังสือที่มีคุณภาพตาม เกณฑ์อยู่ในระดับดีและอยู่ในระดับที่เด็กชอบมาก ส่วนเรื่อง บึงหญ้าป่าใหญ่ ได้รับค่าเฉลี่ยตาม เกณฑ์ทั้งสามด้านจากผู้วิจัยและตามความคิดเห็นของเด็ก ๓.๗๒ และ ๓.๗๓ ตามลำดับ แสดงว่า บึงหญ้าป่าใหญ่ เป็นหนังสือที่มีคุณภาพตาม เกณฑ์อยู่ในระดับดีและอยู่ในระดับที่เด็กชอบมากด้วย

และ เมื่อเปรียบเทียบการจัดอันดับความคิดเห็นของผู้วิจัยและ เด็ก ทั้ง ๓ ระดับที่มีต่อหนังสือภาษาไทยสำหรับเด็กฉบับที่ได้รับรางวัลดีเด่นทั้ง ๑๐ เรื่อง แล้ว ปรากฏว่าแต่ละเรื่องอยู่ในอันดับเดียวกัน ยกเว้นเรื่อง คู่มือเลี้ยงปลาตู้ และ ชีวิตบ้านป่า ที่อันดับของผู้วิจัยและ เด็กสลับที่กัน และ เมื่อทำการคำนวณประสิทธิภาพสัมพันธอันดับของคะแนนค่าเฉลี่ยระหว่างความคิดเห็นของผู้วิจัยและ เด็กทั้ง ๓ ระดับ ปรากฏว่าความคิดเห็นระหว่างผู้วิจัยกับ เด็กระดับอนุบาล และผู้วิจัยกับ เด็กระดับชั้นประถมศึกษาที่มีต่อหนังสือระดับละ ๓ เรื่องอยู่ในระดับความสัมพันธ์กันอย่างสมบูรณ์ ส่วนความคิดเห็น

ระหว่างผู้วิจัยกับ เด็กระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีต่อหนังสือ ๔ เรื่องนั้นสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง ฉะนั้นอาจกล่าวได้ว่าผลการวิเคราะห์ของผู้วิจัยทางด้านเนื้อหา ภาพประกอบ และการใช้ภาษา สอดคล้องกับความคิดเห็นของเด็กเกือบทุกเรื่อง ซึ่งเป็นหลักฐานสนับสนุนสมมติฐานการวิจัยที่ว่า หนังสือภาษาไทยสำหรับเด็กฉบับขณะการประกวดนั้นตรงกับ ความสนใจในการอ่านของเด็ก

การอภิปรายผล

๑. หนังสือภาษาไทยสำหรับเด็กวัย เริ่มหัดอ่าน

๑.๑ ด้านเนื้อหา จากการวิเคราะห์หนังสือจำนวน ๑๓ เรื่อง ปรากฏว่าหนังสือส่วนใหญ่มีคุณภาพตาม เกณฑ์อยู่ในระดับดีถึง ๑๑ เรื่อง และอยู่ในระดับดีมาก ๒ เรื่อง ได้แก่เรื่อง เด็กชายดวงเข้าเมือง และ ใฝ่น้อย เมื่อพิจารณาหนังสือที่มีคุณภาพดีมากพบว่า มีลักษณะดีที่ตรงกันคือ เนื้อเรื่องสนุก เด็กอ่านรู้เรื่องได้ตลอด ได้รับความรู้ และ ความเพลิดเพลิน ไม่สอนเด็กโดยตรง แต่จะสอดแทรกการสอนให้เด็กโดยที่เด็กไม่รู้ตัว นอกจากนี้เรื่อง เด็กชายดวงเข้าเมือง ยังมีการชี้แนะวิธีแก้ปัญหาประจำวันที่ถูกต้องด้วย ส่วนเรื่อง ใฝ่น้อย ได้ให้ข้อคิดเกี่ยวกับการสงวนทรัพยากรธรรมชาติด้วย ซึ่งลักษณะของหนังสือทั้งสองเรื่องทางด้าน เนื้อหานี้ตรงกับลักษณะของหนังสือที่ดีสำหรับเด็กที่ว่า เรื่องอ่านเล่นสมัยใหม่ เนื้อหาสาระของหนังสือคือให้ความสนุกสนานเพลิดเพลิน และให้สาระความรู้ต่าง ๆ แก่เด็ก

๑.๒ ด้านภาพประกอบ จากการวิเคราะห์หนังสือจำนวน ๑๓ เรื่อง ปรากฏว่าหนังสือที่มีคุณภาพตาม เกณฑ์อยู่ในระดับดีมี ๗ เรื่อง และอยู่ในระดับดีมาก ๖ เรื่อง

นิตยา ชูโต, กลุ่มจิตต์ พลายเวช และกานต์มณี ศักดิ์เจริญ, การวิเคราะห์เนื้อหาหนังสืออ่านสำหรับเด็ก, หน้า ๗๔.

ได้แก่เรื่อง จ้อยเรียนรู้อ่าน "เสียง" เด็กชายดวงเข้าเมือง บ้านฉันดีที่สุดใน ผืนน้อย ฝนจ๋า และ สามสื่อยากเป็นเสือ เมื่อพิจารณาหนังสือที่มีคุณภาพดีมาก พบว่าลักษณะดีที่ตรงกันคือ ภาพมีขนาดใหญ่ ซึ่งตรงกับลักษณะของภาพประกอบที่ดีของหนังสือสำหรับเด็กที่ว่า ภาพต้อง มีขนาดใหญ่พอที่จะมองเห็นรายละเอียดได้อย่างชัดเจน^๑ ลักษณะดีที่ตรงกันอีกของหนังสือ ทั้ง ๖ เรื่อง คือภาพสอดคล้องกับเนื้อเรื่อง และภาพอธิบายเรื่องได้ นอกจากนี้เรื่อง เด็กชายดวงเข้าเมือง บ้านฉันดีที่สุดใน ผืนน้อย และ ฝนจ๋า ยังมีภาพประกอบที่มีชีวิตชีวา และมีความเคลื่อนไหว ซึ่งเป็นลักษณะที่ตรงกับลักษณะที่ดีของภาพประกอบตรงที่ว่า คุณสมบัติที่สำคัญของภาพนั้น ต้องเป็นภาพที่มีความรู้สึก มีชีวิต และมีความเคลื่อนไหว สอดคล้องกับเนื้อเรื่อง และอธิบายเรื่องได้^๒

๖.๓ ด้านการใช้ภาษา จากการวิเคราะห์หนังสือจำนวน ๑๓ เรื่อง ปรากฏว่าหนังสือที่มีคุณภาพตาม เกณฑ์อยู่ในระดับดีมี ๕ เรื่อง และอยู่ในระดับดีมากมีถึง ๘ เรื่อง ได้แก่เรื่อง เด็กชายดวงเข้าเมือง นกกระจอกสร้างรัง บ้านฉันดีที่สุดใน ผืนน้อย ฝนจ๋า เพื่อนของเจ้า ลูกหมีเป็นหวัด และ สามสื่อยากเป็นเสือ เมื่อพิจารณาหนังสือที่มีคุณภาพดีมาก พบว่ามีลักษณะดีที่ตรงกันคือ ไม่มีคำภาษาถิ่น และไม่มีคำหยาบ ซึ่งตรงกับความ คิดเห็นของมโนรามา จาฟา นอกจากนี้เรื่อง เด็กชายดวงเข้าเมือง ยังใช้คำที่ทำให้เกิดภาพพจน์ ลูกหมีเป็นหวัด สามสื่อยากเป็นเสือ และ ฝนจ๋า ใช้คำที่เหมาะสมกับวัยและ เนื้อเรื่อง นกกระจอกสร้างรัง บ้านฉันดีที่สุดใน สามสื่อยากเป็นเสือ และ ฝนจ๋า ใช้

^๑Brown, Lewis, and Harclerod, A-V Instruction Materials and Methods, p. 416.

^๒คุณรัญจวน อินทรกำแหง, วรรณกรรมสำหรับเด็กและวัยรุ่น, หน้า ๑๑๔.

^๓Jafa, "Language for Writing for Children," quoted in "Writers' Workshop on Children Books Singapore, 18-22 June," p.10.

คำพูดที่เด็กอ่านแล้วเข้าใจความหมายได้ง่าย นอกจากนี้ นกกะจอกสร้างรัง บ้านฉันทที่สุด ไผ่น้อย ฝนเจ้า และ เพื่อนของเจ้า ใช้คำที่เด็กส่วนมากอ่านออก เป็นคำสั้น ๆ ง่าย ๆ และเป็นคำธรรมดาที่เด็กอ่านแล้วเข้าใจได้ทันที ทำให้เนื้อเรื่องสนุกสนาน ซึ่งสอดคล้องกับการใช้ภาษาในการเขียนหนังสือสำหรับเด็กที่^๑

เมื่อนำผลการวิเคราะห์ทั้งสามด้านของหนังสือสำหรับเด็กวัย เริ่มหัดอ่านฉบับ
 วิชาการประกวด คือ จ้อยเรียนรู้ตอน "เสียง" (๔.๒๗) เด็กชายดวงเข้าเมือง (๔.๖๔)
 และ สามสือยากเป็นเสือ (๔.๕๑) มาตรวจสอบกับความคิดเห็นของเด็กที่มีต่อหนังสือ ๓
 เรื่องนั้น คือ จ้อยเรียนรู้ตอน "เสียง" (๔.๓๔) เด็กชายดวงเข้าเมือง (๔.๕๔) และ
สามสือยากเป็นเสือ (๔.๕๑) ปรากฏว่าผลการวิเคราะห์ของผู้วิจัยและความคิดเห็นของ
 เด็กสอดคล้องกัน นั่นคือหนังสือภาษาไทยสำหรับเด็กที่ได้รับค่าเฉลี่ยตาม เกณฑ์อยู่ในระดับ
 ดีมาก จะได้รับความคิดเห็นจากเด็กว่าเป็นหนังสือที่อยู่ในระดับที่เด็กชอบมากที่สุด ซึ่ง
 ได้แก่เรื่อง เด็กชายดวงเข้าเมือง และ สามสือยากเป็นเสือ จะเห็นได้ว่า เด็กชาย
ดวงเข้าเมือง มีเนื้อเรื่องสนุก เด็กอ่านรู้เรื่องตลอด เนื้อเรื่องก็ไม่ยาวเกินไป เด็ก
 ได้รับความรู้ ได้รับความเพลิดเพลินจากการอ่าน ไม่สอนเด็กโดยตรง และยังแนะวิธี
 แก้ปัญหาประจำวันได้ถูกต้องด้วย ซึ่งตรงกับความคิดเห็นของจัน พี. โคลบี้ (Jean P.
 Colby) ที่กล่าวถึงเด็กในวัย ๓-๕ ปี ว่าชอบเรื่องที่มีเนื้อหาง่ายและเป็นเรื่องที่ทำให้
 เด็กเกิดความมั่นใจ^๒ ภาพประกอบในเรื่อง สวยงาม สอดคล้องกับเนื้อเรื่องเป็นอย่างดี
 และภาพก็สามารถที่จะอธิบายเรื่องได้ ซึ่งตรงกับความสนใจของเด็กในวัยนี้ที่ชอบภาพ
 ประกอบที่มีสีสันสวยงาม และชอบภาพที่เป็นการ์ตูนด้วย^๓ สำหรับทางด้านภาษาเรื่อง

^๑Ibid.

^๒Jean P. Colby, "The Children's Book Field," quoted in David H. Russell, Children Learn to Read, p. 377.

^๓จวงจันทร พาละหมาย, "การสัมภาษณ์เด็ก เรื่องหนังสือที่ชอบและความสนใจ โดยทั่วไป," หน้า ๑๑๒-๑๒๒.

เด็กชายดวงเข้าเมือง ใช้ภาษาที่เหมาะสมกับวัยเด็กระดับ เริ่มหัดอ่านและเหมาะกับ เนื้อ เรื่อง คำที่ใช้ก็ก่อให้เกิดภาพพจน์ ไม่มีคำภาษาถิ่น และไม่มีคำหยาบ ซึ่งตรงกับลักษณะการใช้ภาษา ที่ดีในการเขียนเรื่องสำหรับเด็ก^๑ เรื่อง สามสื่อยากเป็นเสือ มีเนื้อหาที่ไม่ยาวเกินไป ภาพประกอบสวยงาม ภาพสอดคล้องกับเนื้อ เรื่องและอธิบายเรื่องได้ การใช้ภาษาสำหรับ เรื่องนี้ดีมาก เพราะเป็นคำง่าย ๆ ที่เด็กอ่านออก เข้าใจความหมาย ไม่มีคำภาษาถิ่น ไม่มีคำหยาบ คำที่ใช้เหมาะกับวัยและ เนื้อ เรื่อง และเป็นคำที่ก่อให้เกิดภาพพจน์ด้วย ซึ่ง ตรงกับลักษณะหนังสือที่เด็กสนใจ ส่วนเรื่อง จ้อยเรียนรู้ตอน "เสียง" นั้น เป็นหนังสือ ภาษาไทยสำหรับเด็กที่ได้รับค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์อยู่ในระดับดี และได้รับความคิดเห็นจากเด็ก ว่าเป็นหนังสือที่อยู่ในระดับที่เด็กชอบมาก ที่เป็นเช่นนี้เพราะ เด็กอ่าน เรื่องนี้แล้วมี ความเห็นว่าได้รับทั้งความรู้และความเพลิดเพลิน เนื้อเรื่องไม่ยาวเกินไป ภาพประกอบ สวยงาม และอธิบายเรื่องได้ ภาษาที่ใช้ก่อให้เกิดภาพพจน์ ไม่มีคำภาษาถิ่น และไม่มี คำหยาบ แต่เด็กชอบน้อยกว่า เรื่อง เด็กชายดวงเข้าเมือง และสามสื่อยากเป็นเสือ อาจจะเป็นเพราะเด็กเห็นว่า เนื้อเรื่องของ จ้อยเรียนรู้ตอน "เสียง" ไม่ค่อยสนุกนัก อ่านไม่รู้เรื่องตลอด ไม่ได้ให้ข้อคิด ไม่ได้สอนเด็กโดยตรง และไม่ได้แนะวิธีแก้ปัญหาอะไร มากนัก ภาพประกอบอาจเป็นภาพธรรมดาที่เด็กเห็นอยู่ทุก ๆ วันแล้ว คือ ภาพที่เด็กเห็นที่ โรงเรียนและภาพที่บ้าน คำที่ใช้บางคำอ่านไม่ออก

และ เมื่อพิจารณาการจัดอันดับความคิดเห็นของผู้วิจัยและ เด็กระดับอนุบาลแล้ว ปรากฏว่าเหมือนกัน คือให้อันดับ เรื่อง เด็กชายดวงเข้าเมือง สามสื่อยากเป็นเสือ และ จ้อยเรียนรู้ตอน "เสียง" เป็นอันดับที่ ๑, ๒, ๓ ตามลำดับ ทั้งนี้ถือเป็นการสนับสนุน สมมติฐานได้ว่า หนังสือภาษาไทยสำหรับเด็กฉบับขณะการประกวดนั้น ตรงกับความสนใจ ในการอ่านของเด็ก

^๑Jafa, "Language for Writing for Children," quoted in "Writers' Workshop on Children Books Singapore, 18-22 June", p. 10.

๒. หนังสือภาษาไทยสำหรับเด็กระดับชั้นประถมศึกษา

๒.๑ ด้านเนื้อหา จากการวิเคราะห์หนังสือจำนวน ๑๗ เรื่อง ปรากฏว่าหนังสือส่วนใหญ่มีคุณภาพตามเกณฑ์อยู่ในระดับดี ๑๔ เรื่อง และอยู่ในระดับดีมาก ๓ เรื่อง ได้แก่เรื่อง แก่นพบพญานก ไข่มุกขาว และ เพื่อนแท้ เมื่อพิจารณาหนังสือที่มีคุณภาพดีมากพบว่ามมีลักษณะที่ดีตรงกันคือ เนื้อเรื่องสนุก ให้ข้อคิดหรือคติสอนใจ ไม่สอนเด็กโดยตรงและแนะวิธีแก้ปัญหาที่ถูกต้อง นอกจากนี้เรื่องแก่นพบพญานก และ เพื่อนแท้ ยังเป็นหนังสือที่เด็กอ่านรู้เรื่องตลอด และเรื่อง แก่นพบพญานก ยังสอนให้เด็กได้รับความรู้เกี่ยวกับเบญจศีลด้วย ซึ่งลักษณะของหนังสือทั้งสาม เรื่องทางด้านเนื้อหาตรงกับลักษณะของหนังสือที่ดีสำหรับเด็กที่ว่า เรื่องอ่านเล่นสมัยใหม่ เนื้อหาสาระของหนังสือให้ความสนุกสนานเพลิดเพลิน ให้สาระความรู้ และให้คุณธรรมทางด้านความเมตตากรุณา และหลักธรรมในการอยู่ร่วมกัน และพอใจในสิ่งที่ตนมีอยู่^๑ และยังตรงกับลักษณะที่ดีของหนังสือประเภทบันเทิงคดีฉบับคณะกรรมการประกวดที่ว่า สอนให้มีความสามัคคี ความกล้าหาญ ความอดทน ความเมตตากรุณาและเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อกัน^๒ เรื่อง ไข่มุกขาว และ เพื่อนแท้ ยังมีเนื้อหาที่ตรงกับความสนใจในการอ่านของเด็กอีกด้วย คือ เนื้อเรื่องสนุกสนานตื่นเต้น และตัวเอกเป็นสิ่งมีชีวิต^๓ และเด็กในวัย ๖ และ ๗ ปียังชอบนิทานเกี่ยวกับสัตว์พูดได้^๔

^๑นิศา ชูโต, กล่อมจิตต์ พลายเวช, และกานตัมภ์ ศักดิ์เจริญ, การวิเคราะห์เนื้อหาหนังสืออ่านสำหรับเด็ก, หน้า ๗๔.

^๒สุนทรี มีพร้อม, "วิเคราะห์หนังสือสำหรับเด็กฉบับคณะกรรมการประกวด", หน้า ๒๐๑.

^๓ปัทมา สมพงษ์, "ความคิดเห็นของเด็กนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนต้นที่มีต่อหนังสือสำหรับเด็กที่ผลิตออกมาในประเทศไทย ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๒๐-๒๕๒๒", หน้า ๗๓.

^๔Lewis M. Terman, and Margaret Lima, "Children's Reading : A Guide for Parents and Teachers," quoted in David H. Russell, Children Learn to Read, p. 377.

๒.๒ ด้านภาพประกอบ จากการวิเคราะห์หนังสือจำนวน ๑๗ เรื่อง ปรากฏว่าหนังสือส่วนใหญ่มีคุณภาพตาม เกณฑ์อยู่ในระดับดี ๑๕ เรื่อง และอยู่ในระดับดีมาก ๒ เรื่อง ได้แก่เรื่อง พญาควางทอง และ เพื่อนแท้ เมื่อพิจารณาหนังสือที่มีคุณภาพดีมา พบว่ามีลักษณะที่ดีตรงกันคือภาพประกอบมีขนาดใหญ่ มีชีวิตและความเคลื่อนไหว ลักษณะเด่นของภาพประกอบในเรื่อง เพื่อนแท้ คือภาพประกอบสอดคล้องกับเนื้อเรื่องและอธิบายเรื่อง ซึ่งตรงกับลักษณะของภาพประกอบที่ดีของหนังสือสำหรับเด็กที่ว่า ภาพจะต้องมีขนาดใหญ่ มีชีวิตและมีความเคลื่อนไหว สอดคล้องกับเนื้อเรื่องและอธิบายเรื่องได้^๑ ลักษณะเด่นของเรื่อง พญาควางทอง คือภาพวาดสวยงามแบบไทยประยุกต์พิมพ์สอดสี ๔ สี ซึ่งมีลักษณะใกล้เคียงกับลักษณะภาพที่ดีที่เด็กชอบ คือเด็กระดับประถมศึกษาชอบภาพวาดแบบไทยแท้ พิมพ์สอดสี ๔ สีมากที่สุด^๒

๒.๓ ด้านการใช้ภาษา จากการวิเคราะห์หนังสือจำนวน ๑๗ เรื่อง ปรากฏว่าหนังสือส่วนมากมีคุณภาพตาม เกณฑ์อยู่ในระดับดี ๑๔ เรื่อง และอยู่ในระดับดีมาก ๓ เรื่อง ได้แก่เรื่อง ไข่มุกขาว เพื่อนแท้ และ ร้อยกรองของเด็ก เมื่อพิจารณาหนังสือที่มีคุณภาพดีมา พบว่ามีลักษณะที่ดีตรงกันคือ ใช้ภาษาที่เหมาะสมกับวัยและเนื้อเรื่อง ไม่มีคำภาษาถิ่น และไม่มีคำหยาบ เรื่อง เพื่อนแท้ และ ไข่มุกขาว ยังมีลักษณะพิเศษที่ตรงกันคือ ภาษาที่ใช้ทำให้เกิดภาพพจน์ได้ และเรื่อง ไข่มุกขาว ยังเขียนด้วยคำง่าย ๆ ที่เด็กอ่านแล้วสามารถเข้าใจความหมายได้ทันที ซึ่งตรงกับลักษณะการใช้ภาษาที่ดีของหนังสือสำหรับเด็กที่ว่า ไม่มีคำภาษาถิ่น ไม่มีคำหยาบ ใช้คำที่เด็กส่วนมากอ่านออก คำสั้น ๆ ง่าย ๆ และเป็นคำธรรมดาที่เด็กเข้าใจได้ทันที ทำให้เรื่องสนุกสนาน^๓

^๑คุณรัญจวน อินทรกำแหง, วรรณกรรมสำหรับเด็กและวัยรุ่น, หน้า ๑๑๔.

^๒สมทรง สิตลาตัน, "การศึกษาเกี่ยวกับลักษณะของหนังสือสำหรับเด็กชอบ", หน้า ๘๘.

^๓Jafa, "Language for Writing for Children," quoted in "Writers' Workshop on Children Books Singapore, 18-22 June," p. 10.

เมื่อนำผลการวิเคราะห์ทั้งสามด้านของหนังสือสำหรับเด็กระดับชั้นประถมศึกษา
ฉบับคณะกรรมการประกวด คือ ไข่มุก (๔.๖๒) เพื่อนแท้ (๔.๗๐) และ หนูหน้อยกับมะม่วง
(๔.๐๔) มาตรวจสอบกับความคิดเห็นของเด็กที่มีต่อหนังสือ ๓ เรื่องนั้น คือ ไข่มุก
(๔.๕๓) เพื่อนแท้ (๔.๖๔) และ หนูหน้อยกับมะม่วง (๓.๘๗) ปรากฏว่าผลการวิเคราะห์
ของผู้วิจัยและความคิดเห็นของเด็กสอดคล้องกัน นั่นคือหนังสือภาษาไทยสำหรับเด็กที่ได้รับ
ค่าเฉลี่ยตาม เกณฑ์อยู่ในระดับดีมาก จะได้รับความคิดเห็นจากเด็กว่าเป็นหนังสือที่อยู่ใน
ระดับที่เด็กชอบมากที่สุด ซึ่งได้แก่เรื่อง เพื่อนแท้ และ ไข่มุก จะเห็นได้ว่าหนังสือ
ทั้ง ๒ เรื่องได้รับค่าเฉลี่ยทางด้านต่าง ๆ ของเนื้อหาทั้ง ๘ ข้ออยู่ในระดับ ๔.๕๐-๕.๐๐
ทั้งหมด จึงสรุปได้ว่าด้านเนื้อหาของเรื่อง เพื่อนแท้ และ ไข่มุก อยู่ในระดับดีมาก
และตรงกับความสนใจในการอ่านของเด็กมากที่สุด เพราะเด็กชอบเนื้อเรื่องที่สนุกสนาน
ตื่นเต้น และชอบเรื่องที่มีตัวเอกเป็นสิ่งมีชีวิต^๑ และเด็กในวัย ๖ และ ๗ ปียังชอบนิทาน
เกี่ยวกับสัตว์พูดได้^๒ ภาพประกอบของเรื่อง เพื่อนแท้ ได้รับค่าเฉลี่ยทางด้านต่าง ๆ ของ
ภาพประกอบทั้ง ๕ ข้อ อยู่ในระดับ ๔.๕๐-๕.๐๐ ทั้งหมด จึงสรุปได้ว่าด้านภาพประกอบ
ของเรื่อง เพื่อนแท้ อยู่ในระดับดีมาก และตรงกับความสนใจในการอ่านของเด็กมากที่สุดด้วย
ภาพประกอบเรื่อง ไข่มุก มีลักษณะที่เด็กชอบมากที่สุด คือ ภาพมีชีวิตและมีความเคลื่อนไหว
และภาพอธิบายเรื่องได้ แต่ทางลักษณะอื่น ๆ นั้น เด็กจะลดความสนใจลงไปอยู่ในระดับ
๓.๕๐-๔.๔๕ การใช้ภาษาของเรื่อง เพื่อนแท้ และ ไข่มุก มีตรงกับทางด้านภาษา
ที่ใช้ก่อให้เกิดภาพพจน์ และไม่มีคำหยาบ เพื่อนแท้ มีลักษณะที่เพิ่มเข้ามาคือ ไม่มีคำภาษาถิ่น

^๑ ปัทมา สมพงษ์, "ความคิดเห็นของเด็กนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนต้นที่มี
ต่อหนังสือสำหรับเด็กที่ผลิตออกมาในประเทศไทย ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๒๐-๒๕๒๒", หน้า ๗๓.

^๒ Terman, and Lima, "Children's Reading : A Guide for Parents
and Teachers" quoted in David H. Russell, Children Learn to Read,
p. 377.

ส่วน ไข่มวง นั้นมีคำที่เด็กเข้าใจความหมายได้ดี โดยสรุปจะเห็นได้ว่าทางด้านการใช้ภาษาของทั้งเรื่อง เพื่อนแท้ และ ไข่มวง อยู่ในระดับที่เด็กชอบมากที่สุด ซึ่งตรงกับลักษณะการใช้ภาษาที่ดีในการเขียนเรื่องให้เด็กอ่าน^๑ และตรงกับความสนใจของเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ที่ว่าศัพท์ที่ใช้ไม่ควรยากจนเด็กอ่านไม่รู้เรื่อง^๒ ส่วนเรื่อง หนูหน้อยกับมะม่วง เป็นหนังสือภาษาไทยสำหรับเด็กที่ได้รับค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์อยู่ในระดับดี และได้รับความคิดเห็นจากเด็กว่าเป็นหนังสือที่อยู่ในระดับที่เด็กชอบมาก ที่เป็นเช่นนี้เพราะเด็กอ่านเรื่องนี้แล้วมีความเห็นว่า ทางด้านเนื้อหา ภาพประกอบ และการใช้ภาษา อยู่ในเกณฑ์ระดับที่เด็กเพียงแต่ชอบมากเท่านั้น มีแต่ทางด้านการใช้ภาษาเพียง ๒ ข้อ ได้แก่ ไม่มีคำภาษาถิ่น และไม่มีคำหยาบ ที่ได้รับค่าเฉลี่ยตามความคิดเห็นสูงมากเท่ากัน คือ ๔.๖๗ นอกนั้นอยู่ในระดับค่าเฉลี่ย ๓.๕๐-๔.๔๔ และ ๒.๕๐-๓.๔๔ อาจสรุปได้ว่าที่เด็กให้ความสนใจเรื่อง หนูหน้อยกับมะม่วง น้อยกว่าเรื่อง เพื่อนแท้ และ ไข่มวง เป็นเพราะเด็กไม่ชอบเนื้อเรื่อง เพราะไม่สนุก เนื้อเรื่องยาว ได้รับความรู้น้อย ได้รับการสอนโดยตรง และการแนะนำวิธีแก้ปัญหาที่ถูกต้องก็เป็นไปอย่างตรงไปตรงมา ส่วนภาพประกอบไม่สวย เป็นภาพขาวดำ และดูเป็นภาพที่ไม่มีชีวิตและความเคลื่อนไหว

และ เมื่อพิจารณาการจัดอันดับความคิดเห็นของผู้วิจัยและ เด็กระดับชั้นประถมศึกษาแล้วปรากฏว่าเหมือนกัน คือให้อันดับเรื่อง เพื่อนแท้ ไข่มวง และ หนูหน้อยกับมะม่วง เป็นอันดับที่ ๑, ๒, ๓ ตามลำดับ ทั้งนี้ถือเป็นการสนับสนุนสมมติฐานได้ว่า หนังสือภาษาไทยสำหรับเด็กฉบับขณะการประกวดนั้น ตรงกับความสนใจในการอ่านของเด็ก

๓. หนังสือภาษาไทยสำหรับเด็กระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

๓.๑ ด้านเนื้อหา จากการวิเคราะห์หนังสือประเภทบันเทิงคดี ๔ เรื่อง และสารคดี ๗ เรื่อง ปรากฏว่าหนังสือส่วนมากมีคุณภาพตาม เกณฑ์อยู่ในระดับดีถึง ๖๔

^๑Ibid.

^๒สุดจิตต์ ภิญโญยิ่ง, "สัมภาษณ์ความต้องการของเด็ก," หน้า ๖๑.

เรื่อง (บันเทิงคดี ๔ เรื่อง และสารคดี ๖ เรื่อง) มีเพียงหนังสือประเภทสารคดีเรื่องเดียวที่มีคุณภาพตามเกณฑ์อยู่ในระดับดีมาก ได้แก่เรื่อง วัดของเรา เมื่อพิจารณาหนังสือที่มีคุณภาพดีมาก พบว่ามีลักษณะที่ดีตรงที่ว่า เด็กอ่านรู้เรื่องตลอด เนื้อเรื่องไม่ยาวเกินไป ได้รับความรู้เกี่ยวกับวัดและพุทธศาสนา ซึ่งตรงกับลักษณะเนื้อหาของหนังสือประเภทสารคดีที่ว่า หนังสือประเภทสารคดีสอนเด็กให้รู้จักการปฏิบัติตนในสังคมและสอนให้เข้าใจถึงวัฒนธรรมในสมัยก่อน^๑ นอกจากนี้ยังตรงกับผลการวิจัยของการวิเคราะห์เนื้อหา หนังสืออ่านสำหรับเด็กที่กล่าวว่า เรื่องประเภทสารคดีจะให้สาระความรู้ต่าง ๆ ^๒

๓.๒ ด้านภาพประกอบ จากการวิเคราะห์หนังสือจำนวน ๑๖ เรื่อง ปรากฏว่าหนังสือส่วนใหญ่มีคุณภาพตามเกณฑ์อยู่ในระดับดี ๑๓ เรื่อง (บันเทิงคดี ๗ เรื่อง และสารคดี ๖ เรื่อง) มี ๑ เรื่องอยู่ในระดับปานกลาง คือ ปิงหย้าป่าใหญ่ และมีเพียง ๑ เรื่องมีคุณภาพตามเกณฑ์อยู่ในระดับดีมาก ได้แก่เรื่อง วัดของเรา (ส่วนหนังสือเรื่องหมู่บ้านอาบจันทร์ ไม่มีภาพประกอบ) เมื่อพิจารณาหนังสือที่มีคุณภาพดีมาก พบว่ามีลักษณะที่ดีคือ ภาพมีขนาดใหญ่ มีชีวิตและมีความเคลื่อนไหว ภาพสอดคล้องกับเนื้อเรื่อง และอธิบายเรื่องได้^๓

๓.๓ ด้านการใช้ภาษา จากการวิเคราะห์หนังสือจำนวน ๑๖ เรื่อง ปรากฏว่าหนังสือส่วนใหญ่มีคุณภาพตามเกณฑ์อยู่ในระดับดี ๑๕ เรื่อง (บันเทิงคดี ๔ เรื่อง และสารคดี ๖ เรื่อง) มีเพียง ๑ เรื่องที่มีคุณภาพตามเกณฑ์อยู่ในระดับดีมาก ได้แก่เรื่อง วัดของเรา (สารคดี) เมื่อพิจารณาหนังสือที่มีคุณภาพดีมาก พบว่ามีลักษณะที่ดีคือ ภาษาที่ใช้มีคำที่อ่านออก คำที่เข้าใจความหมาย คำที่ก่อให้เกิดภาพพจน์ และคำที่ใช้เหมาะสมกับ

^๑สุนทรี มีพร้อม, "วิเคราะห์หนังสือสำหรับเด็กฉบับคณะกรรมการประกวด,"

หน้า ๑๔๘.

^๒ณิศา ชูโต, กล่อมจิตต์ พลายเวช, และกานต์มณี ศักดิ์เจริญ, การวิเคราะห์เนื้อหาหนังสืออ่านสำหรับเด็ก, หน้า ๘๗.

^๓คุณรัชจวน อินทรกำแหง, วารณกรรมสำหรับเด็กและวัยรุ่น, หน้า ๑๑๔.

วัยและเนื้อเรื่อง ซึ่งตรงกับลักษณะของการใช้ภาษาของหนังสือสำหรับเด็กประเภทสารคดี
 ที่ว่า วิธีเขียนต้องไม่ซับซ้อน ชวนอ่าน เข้าใจง่าย ใช้อารมณ์ให้ติดตาม ส่วนภาษาสั้น
 กระชับ สละสลวย คมคาย ให้อารมณ์แก่ผู้อ่าน วิธีเขียนจะต้องมีลีลาอ่าน มี
 ชีวิต มีความเคลื่อนไหว ซึ่งช่วยให้เรื่องที่ดูยากหนักนั้นชวนอ่านและเข้าใจง่าย^๑

เมื่อนำผลการวิเคราะห์ทั้งสามด้านของหนังสือสำหรับเด็กระดับชั้นมัธยมศึกษา
 ตอนต้น (ระดับเด็กก่อนวัยรุ่น) ฉบับขณะการประกวด คือ ชีวิตบ้านป่า (๔.๑๕) บึงหญ้าป่าใหญ่
 (๓.๗๒) หมู่บ้านอาบจันทร์ (๓.๗๕) และ คู่มือเลี้ยงปลาตู้ (๔.๒๐) มาตรวจสอบกับ
 ความคิดเห็นของเด็กที่มีต่อหนังสือ ๔ เรื่องนั้น คือ ชีวิตบ้านป่า (๔.๒๑) บึงหญ้าป่าใหญ่
 (๓.๗๓) หมู่บ้านอาบจันทร์ (๓.๘๒) และ คู่มือเลี้ยงปลาตู้ (๓.๘๗) ปรากฏว่าผลการ
 วิเคราะห์ของผู้วิจัยและความคิดเห็นของเด็กสอดคล้องกัน นั่นคือ หนังสือทั้ง ๔ เรื่องได้
 รับค่าเฉลี่ยตาม เกณฑ์อยู่ในระดับดี จะได้รับความคิดเห็นจากเด็กว่าเป็นหนังสือที่อยู่ใน
 ระดับที่เด็กชอบมาก

และ เมื่อพิจารณาการจัดอันดับความคิดเห็นทั้งของผู้วิจัยและเด็กระดับชั้นมัธยม
 ศึกษาตอนต้นแล้วปรากฏว่าเหมือนกันคือ ให้อันดับเรื่อง หมู่บ้านอาบจันทร์ และ บึงหญ้า-
 ป่าใหญ่ เป็นอันดับที่ ๓ และ ๔ ตามลำดับ ส่วนหนังสือเรื่อง คู่มือเลี้ยงปลาตู้ และ
ชีวิตบ้านป่า ปรากฏว่าการจัดอันดับความคิดเห็นของผู้วิจัยและเด็กสลับกัน คือ ผู้วิจัยให้
คู่มือเลี้ยงปลาตู้ เป็นอันดับ ๑ ส่วนเด็กให้เป็นอันดับ ๒ ผู้วิจัยให้ ชีวิตบ้านป่า เป็นอันดับ
 ๒ ส่วนเด็กให้เป็นอันดับ ๑^๒ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า หนังสือเรื่อง คู่มือเลี้ยงปลาตู้
 เป็นหนังสือประเภทสารคดี ส่วนหนังสือเรื่อง ชีวิตบ้านป่า เป็นหนังสือประเภทบันเทิงคดี
 ซึ่งเด็กระดับก่อนวัยรุ่นจะให้ความสนใจเรื่องประเภทบันเทิงคดีมากกว่าสารคดี เพราะ
 เนื้อเรื่องของหนังสือประเภทบันเทิงคดีสนุกกว่าประเภทสารคดี ให้ความเพลิดเพลิน ให้

^๑ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๑๓.

^๒ ดูบทที่ ๔ หน้า ๑๔๑.

คติสอนใจ... และยังเป็น เรื่องที่เกี่ยวกับ เด็กผู้ชายและมีการผจญภัยด้วย นอกจากนี้ เรื่อง คู่มือเลี้ยงปลาตู้ อาจจะเป็น เรื่องที่เด็กหญิงระดับก่อนวัยรุ่นไม่สนใจก็ได้ เพราะในการส่งแบบสอบถามได้ส่งให้ทั้ง เด็กหญิงและ เด็กชายตอบ เมื่อเด็กหญิงไม่ค่อยชอบและไม่สนใจงานอดิเรกเลี้ยงปลาตู้จึงมีแนวโน้มที่ชอบ เรื่องนี้น้อยกว่าเรื่อง ชีวิตบ้านป่า เลยทำให้ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของเด็กต่ำกว่าค่าเฉลี่ยความคิดเห็นในเรื่อง ชีวิตบ้านป่า ซึ่งเป็น เรื่องที่ทั้ง เด็กหญิงและ เด็กชายอ่านได้สนุก เหมือนกัน เหมาะ เป็น เรื่องที่ตื่นเต้น เร้าใจ ทั้งยังแสดงให้เห็นธรรมชาติของสัตว์ต่าง ๆ และคุณธรรมของการไม่ฆ่าสัตว์ตัดชีวิตด้วยสรุปได้ว่าความคิดเห็นระหว่างผู้วิจัยกับ เด็กระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีต่อหนังสือ ๔ เรื่องนั้นมีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับสูง ทั้งนี้ถือ เป็นการสนับสนุนสมมติฐานได้ว่า หนังสือภาษาไทยสำหรับเด็กฉบับขณะการประกวดนั้น ตรงกับความสนใจในการอ่านของเด็ก

ข้อเสนอแนะ

๑. พ่อแม่ ผู้ปกครองและครูควรหาโอกาสอ่านหนังสือภาษาไทยสำหรับเด็ก ให้เด็กเล็ก ๆ ฟังให้มากขึ้นกว่าเดิม เพราะจากการทำวิจัยครั้งนี้ ปรากฏว่ามีเด็กระดับอนุบาล ๑-๓ และระดับชั้นประถมปีที่ ๑-๒ ยังอ่านหนังสือไม่ออกและไม่แตกฉาน ต้องให้พ่อแม่และครูอ่านให้ฟัง เมื่อผู้วิจัยได้อ่านหนังสือที่เป็นกลุ่มตัวอย่างให้เด็กฟังแล้ว ยังมีเด็กบางคนอยากให้ผู้วิจัยอ่านให้ฟังซ้ำอีก และบางคนก็ไปหยิบหนังสือเรื่องอื่น ๆ และขอร้องให้ผู้วิจัยอ่านให้ฟังด้วย แสดงว่าธรรมชาติของเด็กย่อมอยากที่จะเรียนรู้เรื่องราวและสิ่งต่าง ๆ การอ่านหนังสือให้เด็กฟังจึง เป็นการปลูกฝังนิสัยรักการอ่านให้เกิดแก่เด็กได้โดยไม่มียากนัก

๒. บรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนและห้องสมุดประชาชน ควรจะได้ติดตามความเคลื่อนไหวในวงการหนังสือภาษาไทยสำหรับเด็กตลอดเวลา เพื่อประโยชน์ในการพิจารณาจัดซื้อหนังสือภาษาไทยสำหรับเด็กที่มีคุณภาพตรงกับความสนใจของเด็กมาไว้ในห้องสมุด และอาจจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อดึงดูดความสนใจในการอ่านของเด็ก เช่น จัดประกวดการเล่าเรื่องจากหนังสือ จัดนิทรรศการหนังสือสำหรับเด็ก เป็นต้น

๓. หนังสือภาษาไทยสำหรับเด็กในระดับเริ่มหัดอ่าน ควรให้มีภาพประกอบสีหลายสี เพราะปรากฏว่าเด็ก ๆ สนใจภาพประกอบสีหลายสีมาก และช่วยให้จำเนื้อเรื่องของหนังสือที่มีปรากฏอยู่บนหน้าภาพประกอบนั้น ๆ ได้โดยอัตโนมัติ

๔. ควรให้เด็กได้มีส่วนแสดงความคิดเห็นในการตัดสินใจการประกวดหนังสือสำหรับเด็ก ๆ บ้าง เพราะจะก่อให้เกิดผลดีหลายประการ เช่น ทำให้เด็กเกิดความภาคภูมิใจที่ผู้ใหญ่เห็นความสำคัญของเด็ก เกิดความกล้าที่จะแสดงความคิดเห็น และเด็กอาจจะเขียนเรื่องเองบ้างก็ได้ นอกจากนี้ก็ยังช่วยให้มีการปรับปรุงการจัดทำหนังสือภาษาไทยสำหรับเด็กให้มีคุณภาพตรงกับความต้องการและความสนใจของเด็ก

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

๑. ควรจะได้มีการวิจัยหนังสือภาษาไทยสำหรับเด็กฉบับคณะกรรมการประกวดในงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ ในช่วงระยะเวลาต่อจากที่ผู้วิจัยได้ศึกษามาแล้ว

๒. ควรจะได้มีการวิจัยหนังสือภาษาไทยสำหรับเด็กฉบับคณะกรรมการประกวดอื่น ๆ บ้าง เช่นหนังสือภาษาไทยสำหรับเด็กฉบับคณะกรรมการประกวดรางวัลบัวหลวง เป็นต้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย